

JELENTÉS A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG HÍRSZERZÉSTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLYÁNAK 2019. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL ÉS 2020. ÉVI TERVEIRŐL

2019. évi tevékenységünk

Szakosztályunk létszáma 2019. január 1-én mindösszesen tizenhárom fő volt. Hamarosan változás következett, mivel régi barátunk, Horváth László tagsági viszonyának megszüntetését kérte. További változások híján tizenkét fős tagsággal folytattuk, majd zártuk az évet december 31-én úgy, hogy tagdíját mindenki lelkiismeretesen befizette. Névso-
runk tehát jelenleg következő: Bandi István, Csóka Ferenc, Dobák Im-
re, Farkas László, Hausner Gábor, Jávor Endre, Kálócz József, Kemény
János, Okváth Imre, Varga Mária, Vedó Attila és Zsigovits László.

Jelenlegi tagságunk korösszetételéről megállapítható, hogy közü-
lünk mindössze egy fő képviseli a 35 év alatti korosztályt, végül a fenn-
maradó tizenegy fő kisebbik fele a 36–62 év közötti, nagyobbik fele pe-
dig a 62 év feletti korosztályba tartozik. Vezetőségünk 2018. november
vége óta Csóka Ferenc elnök (+36705060423; [monedula.franciscus@
gmail.com](mailto:monedula.franciscus@gmail.com)), Zsigovits László titkár (+36302619008; [zsigovitsl@
gmail.com](mailto:zsigovitsl@gmail.com)) és Vedó Attila másodtitkár (+36309636169; [vedo.attila@uni-nke.
hu](mailto:vedo.attila@uni-nke.hu)). Küldöttgyűlésre, már célszerűség miatt is, őket fogjuk küldeni.

Rendezvényeinket két helyen tartottuk, mégpedig egyrészt a Tit-
kosszolgálati Levéltár Dísztermében, illetve Könyvtárában (Budapest
VI., Eötvös utca 7.), másrészt a Rendőrmúzeum Nagytermében (Buda-
pest VIII., Mosonyi utca 7.). Első helyünkön tizenkét rendezvényt, il-
letve előadást, másik helyünkön tíz rendezvényt, illetve tizennyolc e-
lőadást és kilenc filmvetítést tartottunk. Részletes felsorolásuk alább

fajtánként, időrendben következnek. Közönségünk egy és három tucat fő között mozgott, megjegyezve, hogy némi gyarapodás tapasztalható.

Szakosztályülések

Első ülésünkön, 2019. február 21-én 16 órakor:

Csóka Ferenc *Hírszerzés a középkori Magyarországon*;

Második ülésünkön, 2019. március 12-én 16 órakor:

Sallai János *A magyar gyepűrendszer, mint határőrizeti, hírszerzési és felderítési intézmény a X–XIII. században*;

Harmadik ülésünkön, 2019. április 4-én 16 órakor:

Szögi László *Külföldi egyetemjárás és hírszerzés, 1150–1918*;

Negyedik ülésünkön, 2019. május 16-án 16 órakor:

Láng Benedek *Titkosírás Magyarországon a XVI–XVII. században*;

Ötödik ülésünkön, 2019. június 6-án 16 órakor:

Ujházi Lóránd *Vatikáni hírszerzés és elhárítás a XIX–XX. században*;

Hatodik ülésünkön, 2019. június 20-án 16 órakor:

Szabó Szilárd *A közös Külügyminisztériumba kebelezett Tudakozó Iroda átszervezése 1867 után*;

Hetedik ülésünkön, 2019. szeptember 19-én 16 órakor:

Bandi István *A magyar belügyi hírszerzés „Vár” fedőnevű művelete német nyelvterületen, 1960–1975*;

Nyolcadik ülésünkön, 2019. szeptember 26-án 16 órakor:

Ehrenberger Róbert *A Magyar Belügyminisztérium III/V. (Operatív Technikai) Csoportfőnökségének szervezettörténete 1962–1990*;

Kilencedik ülésünkön, 2019. október 17-én 16 órakor:

Botz László *Pályám emlékei, 1962–2001*;

Tizedik ülésünkön, 2019. november 7-én 16 órakor:

Kemény János *Amerikai ügynöktelepítési kísérletek Vietnamban, 1965–1966*;

Tizenegyedik ülésünkön, 2019. november 28-án 16 órakor:

Somkutas Róbert *A magyar szárazföldi haderő felderítő alegységeinek története, 1985–2007*;

Tizenkettedik ülésünkön, 2019. december 5-én 16 órakor:

Urbán Attila *Magyarország titkosszolgálati rendszere, 1989–2019* című előadását hallhattuk.

**Dr. Kelety Géza magyar királyi rendőrfőkapitány-
helyettes élete és működése, 1874–1952**

című szakértekezletünket, a Múzeumi Műhely kiemelt rendezvényeként szerveztük, mely 2019. május 29-én 9-től 13 óráig zajlott nagy sikerrel, következő előadókkal és az ő húsz percet kitevő előadásaikkal:

Csóka Ferenc *Dr. Kelety Géza magyar királyi rendőrfőkapitány-helyettes pályaképe, 1874–1952;*

Vedó Attila *Valláserkölcsei oktatás a Rendőrségnél Budapesten, majd országszerte, 1922–1943;*

Kemény János *Bűnügyi nyilvántartás és az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal a Budapesti Rendőrfőkapitányságon, 1900–1944;*

Soós Zoltán *A rendőri gépkocsiszolgálat kezdetei Budapesten, 1912–1921;*

Androvicz Gábor *Dr. Kelety Géza és a Bűnügyi Múzeum;*

Halmágyi Endréné Istváncsics Livia *Emlékeim nagyapámról;*

Bandi István *Nyugdíjmegvonás, kitelepítés és rehabilitáció, mint osztályharc eszközök a régi tisztikar ellen;*

Kisari Miklósné Chovanyecz Magdolna *Kitelepítettek sorsa Mezőberényben, 1951–1953 és*

Kelety Gábor *Családunk hányattatása az 1953–1973. években* című előadását hallhattuk.

Múzeumi Műhely

Első megbeszélésünkön, 2019. február 19-én 15 órakor:

Soós Zoltán *Közlekedésbiztonságunk legfontosabb kérdései a régmúltól napjainkig;*

Második megbeszélésünkön, 2019. március 6-án 15 órakor:

Csapó Csaba *Ráday Gedeon szegedi királyi biztossága, 1869–1872;*

Harmadik megbeszélésünkön, 2019. április 3-án 15 órakor:

Szomor Sándor *A Budapesti Detektívtestület hőskora, 1886–1914;*

Negyedik megbeszélésünkön, 2019. május 8-án 15 órakor:
Bana József *Angyal Armand, nótáskedvű győri rendőrkapitány élete és működése, 1853–1931*;

Ötödik megbeszélésünkön, 2019. június 12-én 15 órakor:
Simon Bálint *Rendőrségi zsebkönyvek Budapesten, 1899–1999*;

Hatodik megbeszélésünkön, 2019. szeptember 18-án 15 órakor:
Huszta Tibor *Magyar gépjárművek hatósági jelzései a XX. században*;

Hetedik megbeszélésünkön, 2019. október 16-án 15 órakor:
Androvicz Gábor *Budapesti és országos rendőriskolai tankönyvek, 1905–1944*;

Nyolcadik megbeszélésünkön, 2019. november 13-án 15 órakor:
Vedó Attila *Vörös Határőrség 1919-ben*;

Kilencedik megbeszélésünkön, 2019. december 4-én 15 órakor:
Csóka Ferenc *Mág Bertalan, mint író* című előadását hallhattuk.

Múzeumi Mozi

Vetítéseinken a Rendőrmúzeum Filmgyűjteményéből 2017-ben összeállított *Bűnüldözési sorozat* jelentős terjedelme miatt két évfolyamban került bemutatásra, vagyis első kilenc részét 2018-ban láthattuk, második, befejező kilenc részét pedig most 2019-ben nézhettük végig.

Első, illetve folytatásként tizedik vetítésünkön, 2019. január 23-án 15 órakor: Névtelen *Titkos munkatárs* című 1962-es;

Második, illetve folytatásként tizenegyedik vetítésünkön, 2019. február 20-án 15 órakor: Kovács Nándor *Tettenérési kombinációk* című 1973-as, Névtelen *Titkos kutatás* című 1977-es és Névtelen *Tárgyi bizonyítás érdekében* című 19??-as;

Harmadik, illetve folytatásként tizenkettedik vetítésünkön, 2019. március 20-án 15 órakor: Névtelen *Az üzemrendészek feladatai helyszínes cselekmények esetén* című 1975-ös, Kiss Károly *Helyszínbiztosítás* című 1981-es és Névtelen *Helyszíni halottszemle* című 1965-ös;

Negyedik, illetve folytatásként tizenharmadik vetítésünkön, 2019. április 17-én 15 órakor: Névtelen: *A helyszíni szemle megállapításainak rögzítése* című 19??-as, Kiss Károly *Jelentés – feljelentés* című 19??-as és György István *Bizonyítási kísérlet és helyszínelés* című 1980-as;

Ötödik, illetve folytatásként tizennegyedik vetítésünkön, 2019. május 15-én 15 órakor: Névtelen *Helyszínelés* című 19??-as, Kiss Károly *Lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények* című 1975-ös és Révész György *07* című 1956-os;

Hatodik, illetve folytatásként tizenötödik vetítésünkön, 2019. szeptember 4-én 15 órakor: Tomasovszky Attila *A felismerésre bemutatás* című 1984-es és Kovács Nándor *Szembesítés* című 1971-es;

Hetedik, illetve folytatásként tizenhatodik vetítésünkön, 2019. október 2-án 15 órakor: Knoll István *Kényszerítő eszközök alkalmazása* című 1979-es, Névtelen *Menekülő személy elfogása szolgálati kutyával* című 1974-es, Lestár János *Bőszénfai fegyverhasználat* című 1974-es és Kiss Károly *Személyes szabadságot korlátozó szolgálati kötelességek* című 1980-as;

Nyolcadik, illetve folytatásként tizenhetedik vetítésünkön, 2019. október 30-án 15 órakor: Tímár István *A nyomozás teljesítése* című 1973-as és Lestár János *A társadalmi tulajdon elleni lopás nyomozása* című 1980-as;

Kilencedik, illetve folytatásként tizennyolcadik vetítésünkön, 2019. november 27-én 15 órakor: Vészi János *A halál villamosa* című 19??-as filmjét láthattuk.

2020. évi terveink

Rendezvényeinket immár hagyományosan két helyen tartjuk, mégpedig egyrészt a Titkosszolgálati Levéltár Dísztermében, illetve Könyvtárban (Budapest VI., Eötvös utca 7.), másrészt a Rendőrmúzeum Nagytermében (Budapest VIII., Mosonyi utca 7.). Első helyünkön tizenkét rendezvényt, illetve előadást, másik helyünkön tízenhárom rendezvényt, illetve huszonnégy előadást és tizenegy filmvetítést tervezünk. Részletes felsorolásuk alább fajtánként, időrendben következik. Előadóink tagtársaink és persze neves szakembereink közül kerülnek ki.

Szakosztályülések

Első ülésünkön, 2020. január 7-én 16 órakor:

Karvalics László *Hírszerzéstörténet az információtörténelem tükrében;*

Második ülésünkön, 2020. január 23-án 16 órakor:

Szabados János *Fischer Alexander/Hüszejn csausz/Caspar Hans budai renegát tolmács és udvari hírszerző pályaképe, 1627–1660;*

Harmadik ülésünkön, 2020. február 20-án 16 órakor:

Szabó Szilárd *A német hadsereg vezérkarának hírszerző szolgálata, 1912–1918;*

Negyedik ülésünkön, 2020. március 19-én 16 órakor:

Ujváry Gábor *Külföldi magyar tudományos intézetek, mint politikai, hírszerzési és művelődési hídfőállások, 1917–1989;*

Ötödik ülésünkön, 2020. április 16-án 16 órakor:

Fiziker Róbert *Magyar királykérdés külügyi és hírszerzési jelentések tükrében, 1918–1938;*

Hatodik ülésünkön, 2020. május 21-én 16 órakor:

Kosztó Gyula *Az Ungvári Kémelhárító Osztály működése, 1939–1944;*

Hetedik ülésünkön, 2020. június 18-án 16 órakor:

Kemény János *Colby William hírszerző pályafutása 1941–1976;*

Nyolcadik ülésünkön, 2020. szeptember 3-án 16 órakor:

Bandi István *Román titkosszolgálatok elhárító tevékenysége a „testvéri” szocialista országok ellen, 1968–1989;*

Kilencedik ülésünkön, 2020. szeptember 17-én 16 órakor:
Szász József *Pályám emlékei, 1974–1998;*

Tizedik ülésünkön, 2020. október 15-én 16 órakor:
Négyesi Lajos *Szombathelyi felderítő szolgálatom, 1987–1992;*

Tizenegyedik ülésünkön, 2020. november 19-én 16 órakor:
Bikki István *Titkosszolgálati levéltárunk létrejötte és működése;*

Tizenkettedik ülésünkön, 2020. december 3-án 16 órakor:
Urbán Attila *A magyar titkosszolgálati rendszerről szóló 2000. októberi konferencia mai szemmel nézve* című előadását hallhatjuk.

Pusztarádóci Boda Dezső jogtudor, budapesti rendőr- főkapitány élete és működése, 1863–1918

Miként 2019-ben, akként 2020-ban is a Múzeumi Műhely kiemelt rendezvényét, szervezésben lévő szakértekezletét egy hatalmas és nagy tapasztalatú rendőri vezető bemutatásának szánjuk: „aki felelősségteljes állásába igazi rendőri érzéket, előkelő, finom egyéniséget és nagy alkotókészséget vitt bele” s így „a budapesti államrendőrséget európai hírre emelte”. Sorsa az lett, hogy 1945 után már csak a becsmérés és a lebecsülés hangján írtak róla, Mindezzel szemben most tizenkét előadásban szeretnénk egy nagyságához méltó tárgyilagos képet megformálni róla.

Múzeumi Műhely

Első megbeszélésünkön, 2020. január 22-én 15 órakor:

Kádas István *Rendfenntartás Magyarországon a XI–XVI. században;*

Második megbeszélésünkön, 2020. február 12-én 15 órakor:

Lénárt Máté *Rendfenntartás Magyarországon a XVII–XIX. században;*

Harmadik megbeszélésünkön, 2020. március 4-én 15 órakor:

Herédi Attila *Mezőrendőrség Hazánkban a XIX. században;*

Negyedik megbeszélésünkön, 2020. március 25-én 15 órakor:

Androvicz Gábor *A Fővárosi Rendőrség szakképzési rendszere, 1873–1914;*

Ötödik megbeszélésünkön, 2020. április 15-én 15 órakor:
Vedó Attila *A Magyar Királyi Csendőrség költségvetése, 1881–1944*;
Hatodik megbeszélésünkön, 2020. május 6-án 15 órakor:
Kopiás András *Közlekedésrendészetünk fejlődése 1890-től napjainkig*;
Hetedik megbeszélésünkön, 2020. május 27-én 15 órakor:
Somogyi László *Internálás és rendőrhatósági felügyelet a magyar jogszabályokban, 1914–1918*;
Nyolcadik megbeszélésünkön, 2020. szeptember 16-án 15 órakor:
Suslik Ádám *Galíciai menekültek fogadása Északkelet-Magyarországon a Csendőrség által, 1914–1916*;
Kilencedik megbeszélésünkön, 2020. október 7-én 15 órakor:
Erdős Bence *Menekültügy Magyarországon, 1918–1924*;
Tizedik megbeszélésünkön, 2020. október 28-án 15 órakor:
Perczel Olivér *Román megszállók rendőri kényszerintézkedései magyarokkal szemben, 1919. augusztus–november*;
Tizenegyedik megbeszélésünkön, 2020. november 18-án 15 órakor:
Magyar Endre *Papp Viktor szentendrei rendőrkapitány és a szentendrei rendőrség a román megszállás idején, 1919. augusztus–október*;
Tizenkettedik megbeszélésünkön, 2020. december 9-én 15 órakor:
Lugosi András *Szerelmi háromszögek és darabolós gyilkosságok Magyarországon, 1925–1941* című előadását hallhatjuk.

Múzeumi Mozi

Vetítéseink sora Fóti Andor és Mág Bertalan életének, illetve működésének kíván emléket állítani, mely a *Megtörtént bűnügyek* és *Két pisztolylövés* című televíziós sorozatokból került megszerkesztésre.

Első vetítésünkön, 2020. január 29-én 15 órakor:
Bácskai István Fóti Andor „A sírköves tragédiája” című írásából készült *Száraz martini* című 1974-es;

Második vetítésünkön, 2020. február 19-én 15 órakor:
Bácskai István Fóti Andor „Gyilkosság Budán” című írásából készült hasonlóan *Gyilkosság Budán* című 1974-es;

Harmadik vetítésünkön, 2020. március 11-én 15 órakor:

Bácskai István Fóti Andor „Egy holttest hiányzik” című írásából készült *Azon az éjszakán...* című 1976-os;

Negyedik vetítésünkön, 2020. április 1-én 15 órakor:

Bácskai István Fóti Andor „A négylevelű lóhere” című írásából készült hasonlóan *A négylevelű lóhere* című 1974-es;

Ötödik vetítésünkön, 2020. április 22-én 15 órakor:

Bácskai István Mág Bertalan „Iskolatársak voltak” című írásából készült hasonlóan *Iskolatársak voltak* című 1978-as;

Hatodik vetítésünkön, 2020. június 3-án 15 órakor:

Bácskai István Mág Bertalan „A holtak nem beszélnek” című írásából készült hasonlóan *A holtak nem beszélnek* című 1980-as;

Hetedik vetítésünkön, 2020. szeptember 9-én 15 órakor:

Bácskai István Mág Bertalan „A piros autó” című írásából készült *A müncheni férfi* című 1976-os;

Nyolcadik vetítésünkön, 2020. szeptember 30-án 15 órakor:

Bácskai István Mág Bertalan „A kiskirály” című írásából készült hasonlóan *A kiskirály* című 1980-as;

Kilencedik vetítésünkön, 2020. október 21-én 15 órakor:

Rényi Tamás Mág Bertalan *Két pisztolylövés* című regényéből készült hasonlóan *Két pisztolylövés* című 1973–1979-es filmjének I. részét;

Tizedik vetítésünkön, 2020. november 11-én 15 órakor:

Rényi Tamás Mág Bertalan *Két pisztolylövés* című regényéből készült hasonlóan *Két pisztolylövés* című 1973–1979-es filmjének II. részét;

Tizenegyedik vetítésünkön, 2020. december 2-án 15 órakor:

Rényi Tamás Mág Bertalan *Két pisztolylövés* című regényéből készült hasonlóan *Két pisztolylövés* című 1973–1979-es filmjének III. részét láthatjuk.

Javaslat elismerésre

Szakosztályunk 2000. április 14-én történt megalakításának huszadik évfordulója alkalmából javasoljuk *A Magyar Hadtudományi Társaság érdemes tagja* cím odaítélését Zsigovits László és Kemény János tagtársainknak régóta végzett szorgalmas, elkötelezett munkájuk jutalmaként. Egyikük huszadik, másikuk tizenhetedik éve cselekvő részese bízást eredményesnek mondható Szakosztályunk életének. Mindkettejük alaposan kivette már részét két évtizede folyó közösségi működésünkből és elért sikereinkhez számottevő teljesítménnyel járultak hozzá.

Zsigovits László barátunk ny. határőr, illetve rendőr ezredes a Rendőri Doktori Iskola oktatója 1991-től tagja Társaságunknak, Szakosztályunknak pedig 2000 óta, hozzáteve, hogy megalakulásunkban is komoly szerepet játszott, mindemellett azóta a szakosztálytitkár tisztségét is viseli. Rendezvények szervezésével, előadások tartásával, szakmai tanácsadásával, fiatalabb, tudomány felé törekvő tagtársak segítségével szerzett érdemeket. Hírszerzési kérdések mellett régi tárgykörével, a határőrfelderítéssel és rendőrségi dolgokkal is foglalkozik még.

Kemény János barátunk a Stratégiai Védelmi Kutatóintézet tudományos munkatársa 2003-ban egyetemistaként csatlakozott Társaságunkhoz, illetve Szakosztályunkhoz, melynek üléseit azóta is rendszeresen látogatja és népszerűsíti. Számos előadást tartott nekünk a hírszerzés XX. századi történetére és lényeges, sarkalatos kérdéseire vonatkozóan. Jelenleg a vietnami háborúval és annak hírszerzéstörténeti részterületével foglalkozik. További fontos és nem kevésbé hasznos ténykedése üléseink, rendezvényeink képes, valamint mozgóképes rögzítése.

Budapesten, 2020. január 20-án.

Csóka Ferenc